

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกับธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน ในด้านที่สามารถรับฝากเงิน การถือหุ้น และการให้สินเชื่อ กระแสเงินเข้าของสหกรณ์ออมทรัพย์ในระยะยาวได้มาจากทุนเรือนหุ้นที่สมาชิกจะต้องถือหุ้นกับสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นประจำทุกเดือน และอาจจะมีการแสวงหาเงินเข้าระยะสั้นเป็นเงินฝากจากสมาชิก รายได้จากดอกเบี้ยที่ได้จากการปล่อยสินเชื่อให้แก่สมาชิก และผลตอบแทนที่สหกรณ์ออมทรัพย์ไปลงทุนไว้ ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์จะส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินของสมาชิกและในทำนองเดียวกันก็ย่อมส่งผลกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศด้วยเช่นกัน (วิภารัตน์ สองวิสัย, 2554 : 2)

การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจที่เกิดจากภายนอกประเทศและภายในประเทศจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยภาวะเศรษฐกิจโลกในปี 2555 ที่ผ่านมานับเป็นปีที่เศรษฐกิจทั่วโลกได้รับผลกระทบจากสถาบันการเงินในยุโรปเป็นจำนวนมากขาดสภาพคล่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ส่งผลให้มีสถาบันการเงินหลายแห่งต้องปิดกิจการลง ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย ในด้านเศรษฐกิจภายในประเทศไทยที่ผ่านมาได้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติครั้งร้ายแรงที่สุดที่เคยมีมาจากเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ในหลาย ๆ พื้นที่ของประเทศในปี 2554 ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องเข้าไปลงทุนเป็นจำนวนมากในโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคเพื่อป้องกันน้ำท่วม ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศมีการชะลอตัวปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวส่งผลให้สถาบันการเงินภายในประเทศรวมทั้งสหกรณ์ออมทรัพย์จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด

ในด้านการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ปี 2556 ที่ผ่านมานับว่าเป็นปีที่เกิดวิกฤตศรัทธาต่อผู้ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เมื่อปรากฏข่าวผู้บริหารของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นถูกอัยการฟ้องในความผิดที่ได้ปล่อยสินเชื่อให้กับลูกหนี้ที่เป็นสมาชิกสมทบรวมเป็นเงินกว่า 12,000 ล้านบาท ส่งผลให้สมาชิกของสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นไม่สามารถถอนเงินได้ เกิดปัญหาขาดสภาพคล่องในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อสหกรณ์อื่น ๆ อีกกว่า 70 แห่งที่ไปฝากเงินไว้กับสหกรณ์เครดิตยูเนียนคลองจั่นรวมมูลค่า 8,000 ล้านบาท ไม่สามารถที่จะถอนเงินได้เช่นกัน ส่งผลให้สภาพคล่องในระบบสหกรณ์ลดลงเป็นอันมาก

ผู้วิจัยเองปัจจุบันเป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำกัด และได้ลงทุนออมทรัพย์ไว้กับสหกรณ์แห่งนี้ เหตุการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำกัด

ว่ามีความเสี่ยงมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ประเภทเดียวกันในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจในการวางแผนเงินออม ทั้งนี้ผลการวิจัยคงเป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไปที่ลงทุนในสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น ๆ ด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำกัด เปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์
3. เพื่อให้ทราบถึงมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์

1.3 สถานที่ทำการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ด้าน

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

1.1 การสอบถามผู้บริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำกัด และผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดสมุทรปราการที่เลือกมาเป็นตัวอย่างในการวิจัย

1.2 การสอบถามเจ้าหน้าที่ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สมุทรปราการ ที่รับผิดชอบโดยตรงในการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดสมุทรปราการ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาในการปฏิบัติงานและความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสหกรณ์ออมทรัพย์

2. ข้อมูลทุติยภูมิ โดยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์แต่ละแห่งที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย 5 ปีย้อนหลัง นำมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงในแต่ละด้าน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

เป้าหมายและสถานที่ทำการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีเป้าหมายคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำกัด โดยจะทำการเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ขนาดกลาง 5 แห่ง และขนาดเล็ก 5 แห่ง ตามขนาดของทุนของสหกรณ์ เพื่อให้เห็นการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำกัด ว่ามีความแตกต่างจากสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดสมุทรปราการที่เลือกมาเป็นตัวอย่างในการวิจัยอย่างไร หลังจากนั้นจะเริ่มต้นในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดดังนี้

1. ติดต่อขอข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่คัดเลือกเป็นตัวอย่างย้อนหลัง 5 ปี เพื่อนำมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เพื่อดูความเสี่ยงแต่ละด้านของสหกรณ์แต่ละแห่งว่าเป็นอย่างไร
2. เมื่อได้ข้อมูลต่าง ๆ แล้วก็จะนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอและตีพิมพ์เผยแพร่เป็นอันดับสุดท้าย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

สหกรณ์ออมทรัพย์ หมายถึง สถาบันการเงินรูปแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีเงินเดือนและค่าจ้าง ซึ่งมีอาชีพในหน่วยงานหรือสถานประกอบการเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ และช่วยเหลือด้านการเงินแก่สมาชิกเมื่อมีความจำเป็น

สหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (สอ.มจก.) หมายถึง สถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นโดยบุคลากรของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยมีสมาชิกเป็นบุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์และช่วยเหลือด้านการเงินแก่สมาชิก

การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การบริหารความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ตามกรอบแนวคิด CAMELS ANALYSIS ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงออกเป็น 6 มิติ คือ

1. ความพอเพียงของเงินทุนต่อความเสี่ยง
2. คุณภาพของสินทรัพย์
3. ชัดความสามารถในการบริหาร
4. การทำกำไร
5. สภาพคล่อง
6. ผลกระทบต่อธุรกิจ

1.6 แนวทางในการดำเนินงาน

1. ทบทวนวรรณกรรมและหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์และความเสี่ยงในลักษณะที่คล้ายคลึงกันของสถาบันการเงินประเภทอื่น เช่น ธนาคารพาณิชย์

2. กำหนดรูปแบบของการวิเคราะห์ความเสี่ยงของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยจะยึดถือวิธีการตามแนวคิด CAMELS ANALYSIS ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ตรวจสอบ

3. กำหนดประชากรและการเก็บข้อมูล โดยในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 ข้อมูลผลประกอบการของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ โดยแบ่งออกเป็น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก อย่างละ 5 แห่ง

3.2 ข้อมูลจากการสอบถามผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ที่คัดเลือกมาเป็นตัวอย่างในการวิจัย เพื่อให้ทราบถึง แนวโน้มการดำเนินธุรกิจ กลยุทธ์และวิธีการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น

4. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมมาได้ทั้ง 2 ส่วนจะนำมาวิเคราะห์และรายงานผลความเสี่ยงในแต่ละด้านตามกรอบแนวคิด CAMELS ANALYSIS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและหาผลแตกต่าง

1.7 ระยะเวลาของการทำวิจัย 12 เดือน

1.8 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

การดำเนินงานตลอดระยะเวลา 12 เดือน ได้แบ่งกิจกรรมออกเป็นแต่ละด้านตามช่วงเวลา ทั้งนี้ เพื่อให้งานวิจัยเสร็จตามกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ ตามตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แผนการดำเนินงานตลอดโครงการ

กิจกรรม	เดือนที่						หมายเหตุ
	1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	
1. ทบทวนวรรณกรรมและหาข้อมูลเพิ่มเติม	↔						
2. กำหนดกรอบแนวคิดตาม CAMELS ANALYSIS		↔					
3. กำหนดตัวอย่างและเก็บข้อมูล			↔				
4. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล				↔			
5. สรุปและเขียนรายงานการวิจัย						↔	
6. เสนอผลงานเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร						↔	

1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงความเสี่ยงทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นกับ สอ.มจก. และสหกรณ์ออมทรัพย์ที่คัดเลือกมาเป็นตัวอย่างในการวิจัย
2. เพื่อให้ผู้ที่ลงทุนกับสอ.มจก.สามารถวางแผนการออมทรัพย์ได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ได้ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินธุรกิจรวมตลอดถึงผู้ที่สนใจจะเข้ามาลงทุนในสหกรณ์ออมทรัพย์

